

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege privind modificarea și completarea Codului Educației nr.152 din 17.07.2014

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este un grup de deputați în Parlament, autor nemijlocit - deputați în Parlamentul RM, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul urmărește interzicerea echipării centrelor de bacalaureat cu aparate de bruier/depistare a legăturii telefonice, camere video, precum și utilizarea detectoarelor de metale. În acest sens, se propune completarea art.31, alin.(8) din Codul Educației.

d. Suficiența argumentării. Potrivit autorului, de la momentul intrării în vigoare a Codului educației și a Metodologiei de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat, aprobată prin Ordinul Ministrului Educației nr.1118 din 31 octombrie 2014, în rîndul societății s-a creat o nemulțumire în privința abordărilor pe care le are Ministerul Educației față de liceeni. Autorul susține că centrele de bacalaureat s-au transformat într-un purgatoriu, unde elevii sunt supuși unui stres psihologic cauzat de interdicțiile exagerate. Considerăm argumentele autorului neconcludente și irelevante, deoarece nu sunt bazate pe un studiu aprofundat al situației în domeniul educației, precum a fost elaborată reforma în sistemul învățămîntului.

Totodată, notăm că la etapa elaborării și aprobării Metodologiei de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat, aceasta a fost adusă la cunoștința candidaților sub semnătură, astfel liceenii cunosc regulile de desfășurare a examenelor și interdicțiile care le implică, dispunînd de un răgaz de cîteva luni pentru a se adapta regulilor prescrise în Metodologie. Luînd în considerare că la 02 iunie 2015 are loc primul examen de Bacalaureat, iar următorul se va desfășura la 05 iunie 2015, considerăm că proiectul înaintat nu va avea o finalitate, prin urmare este inoportun.

La fel, considerăm că autorul proiectului acordă atribuții extensive organului legislativ de stabilire a unor norme legale, fapt ce contravine normei care atribuie obligația Ministerului Educației de a organiza și desfășura examenul de Bacalaureat (art.31, alin.(8) Codul

educației).

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Prevederile proiectului promovează interesele unui grup de deputați, care urmăresc interzicerea echipării centrelor de bacalaureat cu aparate de bruier/depistare a legăturii telefonice, camere video și a detectoarelor de metale. Toate aparatele menționate au contribuit la reducerea plagiatului la BAC și au avut un impact semnificativ în diminuarea corupției în instituțiile de învățământ. Totodată, dreptul de a stabili modul de desfășurare a examenului de Bacalaureat este atribuit de către legiuitor Ministerului Educației.

Sub pretextul eliminării stresului psihologic la care sunt supuși liceenii, există riscul urmării unor interese politice sau de denigrare a politicii promovate de Ministerul Educației în ultimii ani.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Cu referire la transparența în procesul decizional constatăm că proiectul prenotat se regăsește pe pagina oficială a Parlamentului Republicii Moldova, cerință impusă de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr.239-XVI din 13.11.2008, potrivit căreia autoritățile publice sunt obligate de a întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional, plasînd proiectul de act legislativ pe pagina web oficială a instituției.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Art.II din proiect – „Guvernul, în termen de 5 zile de la data intrării în vigoare a

prezentei legi, va aduce în concordanță actele sale normative”.

Termenul impus de autor pentru aducerea actelor în concordanță cu prezentul proiect este extrem de scurt și nejudicios. Conform alin.(1), art.31 al Legii nr.317/2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale: „Proiectul de act normativ se elaborează în termen rezonabil, conform actului care îl ordonă sau conform planului său de elaborare”. Prin urmare, termenul specificat de autor vine în conflict cu norma sus-citată.

Atenționăm asupra faptului că un act normativ se aprobă în urma unui proces specific, care include mai multe etape pînă la intrarea în vigoare, fiind supuse unor tehnici normative stabilite de legislație (avizarea, consultarea publică, expertiza).

Astfel, avînd în vedere iminența examenelor de bacalaureat și improbabilitatea modificării actelor normative în termenul prenotat în proiect, considerăm inoportun termenul precizat de autor.

Recomandarea: Reieșind din analiza efectuată anterior, propunem nepromovarea în continuare a proiectului.

Art.I din proiect – „Articolul 31, alineatul 8 se completează în final cu următorul text: „Se interzice echiparea centrelor de bacalaureat cu aparate de bruier/depistare a legăturii telefonice, camere video, precum și utilizarea detectoarelor de metale”.

Norma propusă de autor vine în contradicție cu alin.(8), art.31 din Codul educației, care stabilește că învățămîntul liceal se încheie cu examenul național de bacalaureat, care se organizează în modul stabilit de Ministerul Educației. Astfel, odată cu intrarea în vigoare a Codului educației, legiuitorul a acordat atribuția stabilirii modului de desfășurare a examenului de bacalaureat Ministerului Educației. Prin urmare, în vederea evitării unor prevederi contradictorii în domeniul educației, considerăm inoportună imixtiunea legiuitorului în privința organizării examenului de bacalaureat.

Recomandarea: Nepromovarea în continuare a proiectului.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Art.I din proiect – „Articolul 31, alineatul 8 se completează în final cu următorul text: „Se interzice echiparea centrelor de bacalaureat cu aparate de bruier/depistare a legăturii telefonice, camere video, precum și utilizarea detectoarelor de metale”.

Atenționăm asupra faptului că camerele de supraveghere video asigură supravegherea nu doar a elevilor care susțin examenele de bacalaureat, ci și a reprezentanților direcțiilor generale raionale/ municipale de învățămînt, tineret și sport, care monitorizează organizarea și desfășurarea examenului în centrele de bacalaureat. În așa fel, în lipsa unor mecanisme de control a acestora, există riscul sporirii fenomenului corupției în cadrul susținerii examenelor și reinstituirea „fondurilor” extorcate de la părinți pentru „buna-desfășurare” a examenelor de bacalaureat.

Prin interzicerea echipării centrelor de bacalaureat se vor acorda discreții excesive tuturor participanților la organizarea și desfășurarea examenelor de bacalaureat, care, în condițiile

actuale sunt restrînși în comiterea actelor de corupție.

Recomandarea: Nepromovarea în continuare a proiectului.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Lidia Carchilan
Inspector Direcția legislație și expertiză anticorupție
02 Iunie 2015

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*